

רותי שלה

מיכל פרץ הייתה חברה קרובה של רותי פוגל, שנרצחה עם בעלה וילדיה באיתמר לפני כשבע שנים. בספר חדש שכתבה פרץ מציגה את הדמות מלאת הניגודים שהייתה בחייה, מספרת על החברות האמיצה, על החולשות ואפילו על מריבות שהיו ביניהן, ומבקשת לשנות את זיכרונה של רותי - מאישיות שנרצחה בפיגוע לדמות הכי אנושית שיש

רחלי מלק בודה

צילום: מרים צחי

זוהי אינה הפעם הראשונה שבה מיכל פרץ עוסקת במי שהיה ואיננו. לפני מספר חודשים הוציאה את הספר "הסודות של שירי", שם החייתה את אהוב נעוריה שמת בגיל 19. קודם לכן עשתה זאת בהצגה "קערות של אהבה" המתארת את יחסיה עם אמה המנוחה, המשוררת טניה הדר. "אני נורא אוהבת להחיות מתים", היא מודה. "זו בעיה. אבל דווקא לגבי הספר על רותי אני בטוחה לגמרי, לא מפחדת. ברגע שמישהו נרצח הוא הופך להיות מין מלאך, דמות קדושה ומורמת מעם. ופה הבאתי אותה הכי אנושית, על כל חולשותיה".

ספרה החדש, "בשבילי תמיד תישארי רותי" (הוצאת דברי שיר), מגולל את סיפור החברות האמיצה בינה לבין רותי פוגל הי"ד, שנרצחה עם בעלה אורי ושלושת ילדיה בליל שבת לפני שבע שנים בירי מחבלים שחדרו לביתם ביישוב איתמר שבשומרון. את הספר היא פותחת ברגע שבו הבינה שהסיפור הזה חייב להיכתב:

זה קרה לפני שנתיים וחצי, בעת הקרנה של סרט המתאר את קורותיהן של שלוש נשים בזמן הגירוש מגוש קטיף ולאחריו. רותי הייתה אחת הגיבורות שם. "אני רואה את רותי על מסך ענק ואת החברות שלי בוכות. הן לא הכירו אותה ובוכות. אמרתי לעצמי - זאת רותי של כולם, אבל איפה הרותי שלי? היא הייתה החברה הכי טובה שלי ועכשיו היא של כל

עם ישראל. זו הייתה חוויה שחצתה את החיים שלי לשניים. ומשם הכול התחיל - חזרתי בסערת רגשות מהסרט הזה והחלטתי שאני ניגשת לכתוב.

זו בעצם הפעם הראשונה שכותבים משהו כל כך אישי על אחד מבני משפחת פוגל.

"עברו שבע שנים וגם זה לא היה פשוט. ערב אחד הלכתי להורים של רותי כדי לקבל מהם את ברכת הדרך. הם מאוד התלבטו איך להוציא, מה להוציא. אמרתי להם שזה לא ספר זיכרון אלא צורך אישי ורגשי שלי בתור חברה טובה. חששתי שזה יהיה מורכב מבחינת המשפחה אבל הם נתנו לי אור ירוק, וזה לא מובן מאליו".

ניגודיות באישה אחת

היא בת 42, שחקנית ויוצרת שגרה בישוב שבות רחל, נשואה ליששכר ואם לשישה ילדים. בין הראשונות שסיימו לימודי תוארן במכללת אמונה. הוריה התגרשו בהיותה קטנה והיא נשארה לגור עם אמה בעוד אחותה עברה לגור עם אביה. "אבא שלי היה חילוני טהור לגמרי, מרצ ושמאל. הם נפרדו אחרי שאמא שלי חזרה בתשובה. אני הייתי הקטנה ואמא שלי אמרה לי 'תלכי לאן שבא לך' והחלטתי להישאר איתה. אני תמיד מרגישה על התפר, סוג של דתילונית כזאת. גם אחרי שנפרדו, לשמור על קשר עם המשפחה של אבא שלי היה במקום הראשון. מדי פעם את עוצמת

"מהרגע שהתחלתי לכתוב על רותי הייתי חולמת עליה בלי הפסקה". מיכל פרץ

עין אחת ולומדת איך לעשות את זה בצורה שכולם יחיו בשלום".

את רותי הכירה אחרי גירושי הוריה. אמה עברה לגור במבשרת והיא הלכה ללמוד בבית הספר "נועם" בירושלים. "היינו באותה כיתה ובהתחלה לא היה שום קשר בינינו. בכיתה ז' המורה הושיבה אותי לידה ומהר מאוד הפכנו לחברות נפש. השוני בינינו קירב אותנו עוד יותר. היא הייתה בת שנייה במשפחה כרוכת ילדים ואני באתי מבית שופוני כזה, כיפי ומלא פינוקים.

"אני לא אשכח שבאתי אליה ללמוד לאיזה מבחן וראיתי אותה מטפלת בכל האחים שלה, כולל ארוחות בוקר וסנדוויצ'ים ולהוריד אותם לפארק. היא ממש הייתה אמא קטנה, וההורים שלה לא ביקשו ממנה שום דבר, זה בא ממנה. בבוקר, כשקמנו, היא ישר הייתה מסדרת מיטות ומארגנת. הייתה לה אובססיה לסדר וניקיון וגם כשהיינו נשואות היא הייתה יכולה לבוא אלי הבייתה ולקרצף לי את הכיריים, לנקות לי את הבית, ולומר לי 'מיכל, אל תעשי כלום, שבי ודברי איתי'. כמה שהיא הייתה עדינונת ורוזנת, היא כל הזמן הייתה על טורבו".

תמיד עולה התהייה האם המנוחה הייתה רוצה שיחשפו אותה כך.

"כל התהליך היה מורכב, כי זה לא שישבתי יום אחד וכתבתי. חשבתי המון איך לעשות את זה. ראיינתי את כל החברות הטובות שלה מכל השנים, אבל ראיתי

” אני זוכרת שעשיתי השוואות עם האבל של אבא שלי, שגם הוא נפטר בפתאומיות כשהיה צעיר, והתאבלתי עליו בטירוף. אבל זה לא היה כמו על רותי. ואיזה ייסורי מצפון היו לי. איזה פדיחות - הרי היא רק חברה, למה אני בוכה עליה את הנשמה?

אותה כי הייתי באמצע קורסים או בחזרות להצגה. חודשים ארוכים אחר כך אכלתי את עצמי על זה.”
גם את הזרועה על מותה היא לא מסוגלת לשכוח. “היו לי אז שתי גיסות שגרו באיתמר, ולגביה היה לי פשוט בלאק אאוט שהיא בכלל גרה שם, כי מאז שעברה לאיתמר לא נפגשנו אצלה בבית אלא בעיקר אצלי או בבתי קפה. אחרי שהודיעו על הפיגוע שמעתי ששתי הגיסות בסדר והייתי רגועה. ואז גיסתי מתקשרת אליי, ואני אומרת לה באיזו משפחה מדובר? אני שמה אותך על רמקול ותגיד. והיא אומרת לי ‘מיכל, תוציא אותי מהרמקול’. זה היה עניין של שבריר שנייה עד שעשיתי את החיבור ועד שאמרה לי. “במשך שנים היה לי נורא קשה להתחבר שוב לרגע הזה. כי זה צרחות, ועוד היו לנו אורחים בבית וכולם חיכו להבדלה והנר כבר טפסף. יצאתי וצרחתי והסתובבתי ברחוב כמו משוגעת. הלכתי לשכנה כדי להתעדכן דרכה כי עוד לא הספיקו לדבר על זה בחודשות. שמעתי אחר כך מחברה אחרת של רותי שבעלה שמע על זה כבר במהלך השבת, ובמוצאי שבת הוא ניתק את הגישה לאינטרנט, את הטלפונים, את הכול. אבל אין באמת דרך למנוע את המידע.”

משפחת פוגל לנצרים, לאחר הגירוש מגוש קטיף השתכנה באריאל ומשם המשיכה לאיתמר. “הם נדלקו על אריאל, למרות שזו למעשה הייתה תחנת ביניים. הם הבינו שיש פה עיר ויש מה לעשות, והובילו איתם עוד 20 משפחות מנצרים לגרעין באריאל. כשהם עברו לאיתמר השאלות לא היו למה את עוברת מבחינה אידאולוגית, אלא למה את עוזבת. והיא אמרה לי - ‘אין לך מושג איזו מסיבת פרדה עשו לנו. כמעט הספירו אותנו כשאנחנו בחיים’.”
את זוכרת את השיחה האחרונה שלכן?
“אני לא יכולה לשכוח אותה. זה היה חודש אחר הלידה של הרס התינוקת. נפגשנו בבית קפה והיא הגיעה לשם עם כל התהיות של אחרי הלידה ועם כל החלומות והחיפוש וממש הייתי בשבילה לגמרי. היא כל הזמן אמרה לי - מיכל, אני רק מדברת, תדברי גם את. אמרתי לה - עזבי, את אחרי לידה, יהיה לנו מספיק זמן לדבר עליי. בחודשיים האלה היא כל הזמן חיפשה זמן לקפוץ ולהיפגש איתי ואני הייתי בתקופה מטורפת בעבודה, עם כמה פרויקטים במקביל. יכולתי להספיק לראות אותה עוד הרבה פעמים בתקופה הזאת וזה לא קרה. היו גם טלפונים שהיא הרימה וסיגנתי

שזה לא מגיע מהלב, או שזה יוצא יבש מדי. היה לי קשה לכתוב דרך העיניים של כולם ולכן לקחתי את המקום של החברות שלי ושלה ובעיניי זה המקום הכי אותנטי שיש.”

פרץ מורה שהושפעה מספרה של יפעת ארליך על דפנה מאיר “מה יקרה אם אמות מחר בבוקר”. הספר של פרץ חושף רגעים קטנים וכמעט יומיומיים מסיפור היכרותן. במכוון היא מציגה את פוגל במלוא אנושיותה, על רגעי היפים והפחות יפים, ואף חושפת מריבה אחת גדולה שהתפתחה ביניהן. “הזמנתי אותה לאחת ההפקות הראשונות שלנו בתור סטודנטיות לתיאטרון. זו הייתה הפעם הראשונה שעליתי על במה בתור שחקנית והיא הייתה כבר נשואה טרייה.”

כבר סוג של פער.
“נכון, יש קרע שהולך ונוצר, בפרט במגזר, בין מישהי שמתחתנת והחברה הטובה שלה שנשארת רווקה. היא אמרה שתגיע ובסוף הבריחה. ציפיתי שהיא תתקשר להתנצל וזה לא קרה, ושם נוצר נתק. יום אחד ראיתי אותה ברחוב וכל הכעס והתסכול התפרצו בבת אחת, כמו שעושים עם חברות טובות. היא הייתה עם עוד נשים לידה ואני לא ראיתי בעיניים והיא נורא נפגעה. אחר כך היא שלחה לי מכתב הביתה שבו כתבה ‘איך את מעיזה בכלל, ומה את יודעת מה עובר עליי’. ואני אימפולסיבית, זו בעיה אצלי.”

“הקשר בינינו נותק למשך שנה וחצי, ולא היה לילה אחד שלא חלמתי עליה, ולא היה יום אחד שלא אמרתי לעצמי מיכל, מה חשבת לעצמך, הייתן חברות כאלה טובות, ועל מה? על כלום. יום אחד נתקלתי בה ברחוב, הלב דפק והתעלמנו אחת מהשנייה. ואז הגיע אליי מכתב הביתה ממנה. היא התנצלה וחזרנו שוב להיות ביחד.”

לא חששת לספר סיפור כזה, כל כך אישי וחושפני?
“אני פשוט מביאה את האישי שלי. כל הזמן חשבת מה ההבדל בין הספר הזה לספר על דפנה מאיר, כי הרבה אנשים אמרו לי שהם נרתעים מזה ונורא מפחדים לגעת בזה ואפילו היו יציאות פוגעות - למה שמישהו ירצה לקרוא ספר כזה כשכל המציאות שלנו מסביב היא של פיגועים ושכול בלי הפסקה. הדמות של דפנה הייתה עוצמתית מעצם היותה, אבל הדמות של רותי מתקשרת בעיקר לפיגוע. אני מרגישה שבאיזשהו מקום אולי הצלחתי להחיות אותה.”

באיזה אופן?
“רותי הייתה פשוט אש. כל כך הרבה ניגודיות באישה אחת. היא כל הזמן חיפשה את האמת שבתוכה. איפה המקום הכי אמיתי להיות בו מבחינה נפשית, זוגית ויצירתית. היא הייתה בן אדם שחיפש משמעות כל הזמן ושום דבר לא בא לה בקלות. אם זה ההריונות, והעבודה שעברה לידה שקטה; דווקא היא, שתמיד חלמה להקים בית עם 12 ילדים. ואם כשהייתה בת 18 ועברה ניתוח לב פתוח בגלל בעיה בריאותית, וגם מאוחר יותר, כשגרו בנצרים וגורשו מגוש קטיף. כל הזמן הייתה בה מורכבות והיא לא ראתה בעיניים.”

“רותי הייתה החברה הכי טובה שלי ועכשיו היא של כל עם ישראל”. מיכל פרץ עם רותי פוגל הי"ד ביום חתונתה
צילום: באדיבות המשפחה

סינדרום המעגל השני

השתיים גרו יחד למשך תקופה בכרמי צור. משם עברה

סיון במתן

ערבי לימוד במתן ירושלים

לכתך אחרי במדבר

ד"ר יעל ציגלו

מדור יוצאי מצרים
לדור הנכנס לארץ ישראל

הרב ד"ר מרדכי סנתו

האם הייתה למשה אחריות
על חטא המרגלים?

נא להביא תנ"ך

יום רביעי | כ"ג סיון | 6.6 | 20:30

המלך לא דן ולא דנין אותו

ומה בימינו?

לימוד סוגיה במסכת סנהדרין

הרב אביה הכהן

הרבנית חנה גודינגר (דרייפוס)

תמו בזק רפפורט

שופטת בית המשפט המחוזי בירושלים

יום רביעי | ל' סיון | 13.6 | 20:30

כניסה חופשית | כתוח לנשים ולגברים

רשב"ג 30, ירושלים | 02-5944555

www.matan.org.il | info@matan.org.il

מתן

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננערט

"לא. כי אני רי התרחקתי מזה. זה היה יותר חפירות נפש. כמה שהיא הייתה דוסית ככה היא קיבלה את כולם בלי טיפה של שיפוטיות. היו לה חברות מבוגרות, צעירות, דתיות, חילוניות. כולם הרגישו נורא קרובים אליה כי היא נתנה להם להרגיש שהם בסדר והכי טובים מהמקום שלהם. המעטפת החיצונית שלה כל כך לא תאמה ליכולת ההכלה המטורפת שלה. אני זוכרת שפעם סיפרתי לה סוד ממש אישי ולא יפה על עצמי. והיא אמרה לי - 'מיכל, זה מה זה טבעי', ובבת אחת הורידה את כל ייסורי המצפון שהיו לי. וזה משהו שאני לוקחת ממנה להעביר אותו הלאה. שגם אם אחר מילדיי משתף אותי במשהו לא בסדר, הכול בסדר".

מאז הפיגוע משפחת פוגל שומרת על פרטיותה. "זה פשוט כדי לשרוד. יש שם ילדים שצריכים לגדול והם רוצים כמה שיותר להתרחק מהחדשות ומהתקשורת, דווקא בגלל שכל עם ישראל דואג להם ולקח אותם ללב שלהם. היו גם הרבה אנשים לא יהודים שיצרו איתם קשר, והם אמרו לי - את לא מאמינה כמה מכתבים קיבלנו. גם בספר, אני בכלל לא נוגעת בפיגוע עצמו ומבחינתי מביאה את רותי הכי חיה שיש. אין שום אזכור לכך וגם היא לי נורא קשה עם אנשים שהתחילו לומר לי 'אז היא נאבקה במחבל? לקחה את הרובה של אודי?'. ואני לא יכולתי. אמרתי להם - תרחמו עליי. דברו איתי עליה, על האבל, על האובדן. לא על הפרטים של איך הכול קרה".

זיכרון אחד היא בכל זאת מוכנה לשתף - "כמה ימים אחרי הרצח, כשעשו את הסיוור הראשון, הם גילו שהפלטה עוד עוכרת משבת והיה צורך לרוקן את המקרר מהאוכל. אבל הפלטה שעוד עוברת, אין יותר סמלי מזה. בתמונות שפורסמו אחרי הפיגוע ראיתי שהרס התינוקת לובשת את חליפת ההלריקטי שקניתי לה והתמונה הזאת הייתה מרוחה על כל העיתונים".

את הולכת לקבר שלה?

"רק ביום השנה, באזכרות. אין לי את הצורך הזה ללכת לשם בין לבין".

ואת מדברת איתה לפעמים?

"אני מדברת איתה בחלומות. מהרגע שהתחלתי לכתוב הייתי חולמת עליה בלי הפסקה. בסוף הספר יש קטע שבו היא כניכול מדברת אליי. מישהי אמרה לי: 'איך את מעיזה לדבר אותה?'. אבל זה חלק מהתרפיה".

ומה היא אומרת לך?

"היא אומרת לי שם תודה על החברות הארוכה. הייתי חייבת לדמיין גם את התודה שהיא אומרת לי על כל מה שהיינו אחת בשביל השנייה".

משם פנתה פרץ להודיע לחברות על הבשורה המרה. אז נוצר גם המעגל, שלו היא מקדישה את הספר. "אבא שלי היה פסיכיאטר, ולפני שנפטר בפתאומיות הוא הקים את עמותת נט"ל. בסוף מצאתי את עצמי שם בתור מטופלת. אני מקדישה חלקים נרחבים מהספר לדיבור על המעגל השני. אין אחד שלא חווה אותו לצערנו במדינה הזאת. החברה כולה עומדת עם סטופר. אומרים לך אוקי, שבוע. שבועיים. עד מתי תתאבלי? אחרי חודש באה אליי חברה ואומרת לי דיברנו, בכינו, הלאה. ואני אומרת לעצמי מה הלאה? איך הלאה? עבר רק חודש. עברו רק חודשיים. וקשה אפילו ללכת למקווה, כי זה חיים. ולמה לא דואגים לי, למה לא מבשלים לי. למה לא משחררים אותי שאשב שם עם המשפחה שלה ולא אעשה כלום ואבכה איתם. למה לא באים לנחם אותי? "אני זוכרת שעשיתי השוואות עם האבל של אבא שלי, שגם הוא נפטר בפתאומיות מסרטן כשהיה צעיר, והתאבלתי עליו בטירוף. אבל זה לא היה כמו על רותי. ואיזה ייסורי מצפון היו לי. איזה פריחות - הרי היא רק חברה, למה אני בוכה עליה את הנשמה? בשלב כלשהו אפילו שיתפתי את אמא של רותי בתחושות האלה, כי כל הזמן נדבקתי אליהם. הייתי ממש קרציה וחפשת כל הזמן זיכרונות ממנה. אמא שלה אמרה לי - זה כל כך טבעי, כי חברה בוחרים. אהבתי את אבא שלי בטירוף, אבל את רותי אני בחדתי".

למעגל השני, כך היא טוענת, לא תמיד יש מקום. "יש משהו בספר שבו אני עושה את המקום. תראו כולם, תפקחו את העיניים, על כל מיני חברות וחברות של. ואני עוד לא מדברת על בנות שמאורסות או כאלו שהחבר שלהן פתאום נהרג ומה עובר עליהן. זה לא המעגל שאתה הולך, יושב שבעה, קורע חולצה ומקבל את החיבוק. הייתי פשוט כמו משוגעת".

פרץ מורה שהספר לוקה קצת בסינדרום "אני והמנוח" וטוענת שזה נעשה במכוון. "יש פה רצף כרונולוגי, אבל ניכסתי אותה אליי לגמרי. אפילו כתבתי על זה סליחה בסוף כי לא יכולתי לכתוב את זה אחרת. כמוכן שהסיפורים היותר אינטימיים לא פורסמו, כדי לשמור עליה וגם עליי. הלוואי שיכולתי כמו במקרה של דפנה מאיר להתרכז רק ברותי. בגלל זה גם לא פרסמו את זה ב'ידיעות ספרים', הם אמרו לי 'לא, את יותר מדי שם'. אבל זה הקונספט - זה סיפור חברות ררך העיניים שלי ולכן גם קראתי לספר כמו שקראתי לו".

שקט בשביל לשרוד

היו לבן ויכוחים אידיאולוגיים?

אשת more